

OPONENTSKÝ POSUDOK HABILITAČNEJ PRÁCE

Autorka: Mgr. Erika Brodňanská, PhD.

Téma habilitačnej práce: Gregor z Nazianzu: Listy vo veršoch

Oponent: Prof. ThDr. Ján Zozulák, PhD.

Habilitačná práca Mgr. Eriky Brodňanskej, PhD. s názvom *Gregor z Nazianzu: Listy vo veršoch* je ojedinelou vedeckou prácou v slovenskom prostredí. Predloženú prácu môžeme považovať za priekopnícku, pretože na Slovensku sa zatiaľ nikto systematicky nevenoval životu a dielu jedného z popredných kresťanských teológov a mysliteľov, ale zároveň aj básnikovi a filozofovi, Gregorovi Naziánskemu (Teológovi). Hlavným cieľom predloženej práce je analyzovať jeho sedem listov vo veršoch s rôznou dĺžkou, štýlom i tónom, v ktorých je možné sledovať nielen staré metrické formy, ale aj vplyv homérskeho eposu i jemnejší a prepracovanejší prístup alexandrijských básnikov.

Túžba po vzdelaní a náklonnosť kresťanov k antickej filozofii, básnictvu a rečníctvu dáva možnosť študovať mnohé aspekty ich myslenia. Bádatelia nie sú jednotní v tom, či kresťanskí teológovia bezvýhradne prijímali grécke pohanské vzdelanie alebo ho nekompromisne odmietali. Existujú svedectvá vyjadrujúce pozitívny alebo negatívny postoj k tejto otázke, niekedy dokonca aj v textoch toho istého autora. U Gregora Naziánskeho nachádzame tento protiklad. V jednom texte hovorí: „Prvou múdrosťou je nevšímať si múdrosť (pohanskú), ktorá sa nachádza v slove a rečníckych formuláciách, v nesprávnych a neužitočných protirečeniach.“ V druhom texte zase tvrdí: „Myslím, že všetci rozumní vyznali, že vzdelanie je prvým dobrom, ktoré máme. Nielen ušľachtilé a naše vzdelanie, ktoré pohrdajúc každou eleganciou a ctižiadostivosťou slov zachováva len záchranu a krásu mysleného, ale aj vonkajšie vzdelanie, ktoré mnohí kresťania zavrhnú ako zlé, pretože je vraj zradné a klamné a odvádza od Boha... Nesmieme teda zavrhnúť vzdelanie len preto, že to niektorí považujú za správne.“

Autorka práce si všíma ako sa kresťania v prvotnej Cirkvi ťažko vyrovnávali s touto otázkou. Mnohí z času na čas zavrhovali grécke pohanské vzdelanie zo strachu, aby ním neboli pohltení, alebo dojatí natoľko, že by sa zmenšilo a raz i úplne vytratilo odovzdanie sa i dôvera v myslenie a Tradíciu Cirkvi. Iste nie je zanedbateľná skutočnosť, že grécky duchovný svet mal veľkú moc a ukrýval silnú príťažlivosť, ktorá naozaj mohla vyvolať

pochybnosti medzi členmi Cirkvi, ktorá ešte nestihla postačujúco vymedziť samu seba vo vzťahu k obklopujúcemu gréckemu duchovnému svetu.

V tejto súvislosti má veľký význam študovať listy Gregora Naziánskeho, ktoré vrhajú mnoho svetla do myslenia v štvrtom storočí. List patril v antike k literárnym žánrom, ktorým sa autori obracali k širšiemu publiku a často sa v ňom venovali všeobecným témam s morálnym zafarbením. Autorka podrobne rozoberá veršované listy Gregora, ktoré napísal istým osobám zo svojho okolia. Veľmi pozitívne hodnotíme, že okrem podrobného hodnotenia listov v habilitačnej práci nachádzame aj ich preklad do slovenského jazyka s poznámkami k jednotlivým veršom, čo umožňuje čitateľovi priamo nahliadnuť do štruktúry Gregorových listov a pozastaviť sa nad ich metrickou štruktúrou. Autorka sa venuje tiež funkcii a významu oslovení, ktoré Gregor vo svojich veršovaných listoch používa. Každému z listov predchádza charakteristika s ním súvisiacich reálií a rozbor ich kompozičnej štruktúry a obsahu.

Po formálnej stránke je habilitačná práca spracovaná prehľadne a jasne. Obsahuje summary v anglickom jazyku, skratky citovaných biblických kníh, menný register, vecný a zemepisný register, profánne odkazy v básnických listoch, biblické odkazy v básnických listoch, zoznam podobenstiev a bohatý zoznam použitej literatúry. Všetko toto umocňuje vedecký charakter uvedenej práce.

Predloženú habilitačnú prácu Mgr. Eriky Brodňanskej, PhD. hodnotím ako významnú vedeckú prácu, ktorá prispeje v danej oblasti bádania a určite podnieti štúdium aj ďalších Gregorových textov, ktoré sú aktuálne aj pre dnešnú dobu. Prácu odporúčam pre habilitačné konanie a zároveň po úspešnej obhajobe pred Vedeckou radou Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave odporúčam, aby bola Mgr. Erika Brodňanská, PhD. vymenovaná za docentku v odbore klasické jazyky.

V Nitre, 15.11.2013

Prof. ThDr. Ján Zozulák, PhD.

oponent